

УДК 378.011.3 – 051:81'243

МАТВІЄНКО Олена Валеріївна,

доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки і методики початкового навчання, Національний педагогічний університету імені М.П. Драгоманова

e-mail: lmatvienko70@gmail.com**КАЛУГІНА Тетяна Володимирівна,**

пошукувач кафедри педагогіки та методики початкового навчання, Національний педагогічний університету імені М.П. Драгоманова

e-mail: kkzkalugina7@gmail.com**МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ОСВІТИ**

Розглянуто проблему готовності викладачів іноземної мови до професійного саморозвитку; виокремлено методологічні підходи до визначення поняття «професійний саморозвиток»; окреслені шляхи підготовки та вдосконалення професійної майстерності викладача іноземної мови, які знаходяться у площині пріоритетних завдань освітньої політики,

Ключові слова: професійний саморозвиток; викладач іноземної мови; професійно-педагогічна компетентність; професійна майстерність.

Актуальність дослідження. На початковому етапі розгляду теоретичних основ дослідження проблем професійного саморозвитку викладачів іноземної мови важливим є аналіз методологічних підходів, що використовувалися в дослідженні. Бачиться особливо суттєвим те, що методологію розуміють як загальну систему теоретичних знань, що виконують роль провідних принципів наукового пізнання, шляхів і засобів реалізації наукового дослідження.

Постановка проблеми. Аналіз наукових праць дає змогу зробити висновок про відсутність єдиного методологічного підходу до визначення поняття «професійний саморозвиток». Різнобічність і багатогранність його проявів свідчать про неоднозначність і комплексний характер цієї категорії.

Вивчення і аналіз філософських, психологічних і педагогічних праць з проблеми професійного саморозвитку викладачів іноземної мови зумовили обрання кількох взаємопов'язаних наукових підходах. Зупинимось докладніше на їх характеристиці.

Метою дослідження є виокремлення методологічних підходів при дослідженні проблеми професійний саморозвиток викладача іноземної мови.

Виклад основного матеріалу. *Акмеологічний підхід.* Професійний саморозвиток викладачів іноземної мови, згідно з акмеологічними позиціями (А. Деркач, О. Дубасенюк, С. Кузікова, Н. Кузьміна, А. Маркова, Л. Мітіна, А. Реан та ін.), є процесом формування особистості, орієнтованої на найвищі професійні досягнення і професійного самовдосконалення особистості.

У контексті вивчення теоретичних засад проблеми «акме» перекладається з грецької як «вершина», «розквіт», тож акмеологія розглядає можливості досягнення людиною її власних вершин творчого й особистісного розвитку. Однак, варто підкреслити, що в основі акмеології як науки лежать ідеї про унікальність і цінність людського життя, здатність людини до самовдосконалення. Базовими є такі аспекти акмеологічного підходу, як: віковий, освітній, професійний. Окрім зазначеного, варто згадати ще й те, що акмеологія, зближуючись за своїм предметом з галуззю психології розвитку, конкретизує поняття «розвиток» та його принципи, наголошує С. Кузікова. Провідним у зазначеній теорії було твердження, що конкретизація передбачає розуміння розвитку як удосконалення, руху до зрілості, до оптимального вищого рівня; визнання суб'єктивного характеру розвитку; здійснення розвитку через протиріччя, які вирішуються суб'єктом; врахування

індивідуального характеру розвитку; розгляд розвитку впродовж життя та в діяльності; врахування співвідношення потенційного й актуального в розвитку особистості (акмеологія спрямована на виявлення прихованих, нереалізованих можливостей); не зіставлення послідовних стадій, а виявлення наявної стадії порівняно з ідеалом, з перспективою [1]. Підтримуючи висновки С. Кузікової, вважаємо, що акмеологія конкретизує також поняття «професійний саморозвиток».

Варто згадати ще й те, що ідея саморозвитку особистості є важливою у сучасних концепціях про людину (К. Абульханова-Славська, А. Брушлинський, В. Зінченко, А. Маслоу, К. Роджерс та ін. Загалом, згідно з науковими дослідженнями актуальна потреба у саморозвитку, прагнення до самовдосконалення та самореалізації є величезною цінністю самі по собі. Вони – показник особистісної зрілості й одночасно умова її досягнення .

Бачиться особливо суттєвим те, що з позицій акмеології, А. Деркач трактує саморозвиток як тенденцію до саморозкриття і саморозгортання творчого потенціалу особистості; свідомий процес самовдосконалення з метою ефективної самореалізації на основі внутрішньо значущих поривань і зовнішніх впливів ; цілеспрямовану, багатоаспектну самозміну, що слугує меті максимального духовно-морального й діяльнісно-практичного самозбагачення, саморозгортання та самоздійснення. Зважаючи на такий контекст, необхідно підкреслити, що науковець вважає, що в контексті акмеологічних поглядів саморозвиток – це цілеспрямований процес «розгортання» вже наявних, але «згорнутих» до певного часу задатків, здібностей, умінь, якостей або «зародження» й становлення властивостей і якостей, яких раніше не було. Виходячи з позиції автора, вважаємо, що розгортання вже наявних задатків стосується швидше особистісного саморозвитку, а зародження і становлення нових властивостей – професійного саморозвитку особистості [2].

У контексті зазначеного найбільший інтерес викликають висновки науковців, які займаються власне педагогічною акмеологією (Б. Ананьєв, О. Дубасенюк, Н. Кузьміна, А. Маркова, Л. Рибалко та ін.). Професійний саморозвиток, згідно з їхньою позицією, – це процес формування особистості, яка орієнтована на найвищі професійні досягнення. Як зауважує Р. Цокур це означає зміну мотиваційної сфери особистості педагога, в якій більш яскраво, ніж це було раніше, знаходять своє відображення загальнолюдські цінності; зростання вміння на рівні інтелекту планувати, а потім втілювати у практику саме ті дії і здійснювати ті вчинки, що відповідають зазначеним цінностям; поява більшої здібності мобілізувати себе на подолання труднощів об'єктивного характеру, що заважають виявляти самостійність і здійснювати дії відповідно до означених цінностей; більш об'єктивне оцінювання власних сильних і слабких рис та рівня своєї готовності до нових, складніших дій і відповідних вчинків.

Безпосередньо, у світлі досліджуваної проблеми професійного саморозвитку, вартує уваги позиція І. Ісаєва, який визначає такі професійні цінності педагога: цінності-цілі – розкривають значення і суть цілей професійно-педагогічної діяльності педагога; цінності-засоби – розкривають значення засобів і способів здійснення професійно-педагогічної діяльності; цінності-стосунки – розкривають значення і зміст відносин як основного механізму функціонування цілісної педагогічної діяльності; цінності-знання – розкривають значення і сенс психолого-педагогічних знань у процесі здійснення педагогічної діяльності; цінності-якості – розкривають значення і зміст якостей особистості педагога: взаємопов'язані індивідуальні, особистісні, комунікативні професійні якості педагога як суб'єкта професійно-педагогічної діяльності, що виявляються у спеціальних здібностях: до творчості, до проектування власної діяльності та ін. [3] та, на нашу думку, до безперервного професійного саморозвитку.

У такому контексті цінною є наукова позиція Н. Свещинської, що, обираючи ту чи іншу цінність, у даному випадку, безперервний професійний саморозвиток, особистість формує свого роду довгостроковий план поведінки й визначає тривалу змістову перспективу діяльності. Цінності визначають значущість явищ, предметів реальної дійсності й культури з погляду відповідності або невідповідності їх потребам суспільства, соціальних спільнот, груп й окремої особи [4].

Окрім зазначеного, варто згадати ще й те, що сукупність особистісних і професійних цінностей визначає процес саморозвитку особистості, впливаючи на динаміку його

протікання, і є центральним механізмом, що детермінує саморозвиток на всіх етапах особистісного і професійного становлення. Бачиться особливо суттєвим те, що особистісні та професійні цінності впливають на можливі шляхи і способи саморозвитку, формуючи цілі та внутрішню програму його реалізації. Окрім цього як показують проведені Ж. Гараніною дослідження, наявні у суб'єкта професійні особистісні цінності детермінують процес саморозвитку, визначаючи найбільш важливі з точки зору змістоутворення перспективи [5].

Антропоцентричний підхід (Є. Ісаєв, Л. Лідак, В. Слободчиков, Н. Таценко, О. Чурсіна та ін.) як результат парадигмальних змін у сучасних гуманітарних науках і як загальний стиль мислення є новим обертом спіралі в розвитку науки. Важливо наголосити, що згідно з антропоцентричним підходом, особистість педагога є об'єктом і суб'єктом професійного саморозвитку.

Для повнішого розуміння окресленої проблеми варто згадати, що ідея антропоцентричного підходу базується на філософській (Т. де Шарден, М. Шелер), психологічній (Є. Ісаєв, В. Слободчиков та ін.), педагогічній (К. Ушинський, Б. Бім-Бад) антропології. Даний підхід у педагогіці підкреслює значущість індивідуальної системи цінностей у житті людини: вона сама для себе вибудовує систему орієнтирів, цілей, ідеалів, що визначають логіку й динаміку її життєвого шляху, і тому вона є відповідальною за вибір власної долі, свого місця у світі.

Загалом, згідно з науковими дослідженнями в основі даного підходу до організації освіти лежать такі ідеї: цілісність і самоцінність індивіда; духовність людини і роль рефлексії в розвитку її суб'єктності; унікальна здатність особистості визначати для себе моральні цінності й орієнтири; відкритість цілісного педагогічного процесу, спрямованого на створення умов самоосвіти людини щодо забезпечення для неї простору вибору, можливостей вільної і творчої діяльності [6].

Таким чином, антропоцентричний підхід ставить у центр уваги питання про сучасні цілі й засоби розвитку людських здібностей. У контексті професійного саморозвитку педагога важливим є сформованість рефлексивних умінь, спрямованість на саморозвиток.

Становлення діяльнісного підходу в педагогіці тісно пов'язане з розвитком теорії діяльності в психології (Л. Виготський, Н. Дюшеєва, О. Леонтьєв, С. Рубінштейн та ін.). Опрацювання науково-теоретичних джерел відповідної проблематики дає змогу пересвідчитися, що діяльнісний підхід у контексті нашого дослідження можна визначити як таку організацію навчання і виховання, за якого майбутній педагог діє з позиції активного суб'єкта пізнання, у якого цілеспрямовано формуються навчальні вміння стосовно професійного саморозвитку, планування етапів діяльності з професійного саморозвитку, її виконання і регулювання, виконання самоконтролю готовності до професійного саморозвитку, аналізу й оцінки результатів своєї діяльності. Саме через діяльність і в процесі діяльності майбутній педагог стає самим собою, відбувається самоактуалізація його особистості та професійний саморозвиток.

Компетентнісний підхід (І. Бех, Н. Бібік, О. Глузман, О. Локшина, Н. Нагорна, С. Ніколаєва, О. Овчарук, О. Савченко, В. Химинець та ін.) активно впроваджується в сучасній європейській системі освіти. У контексті дослідження він передбачає спрямованість навчально-виховного процесу на досягнення результатів, а саме: на формування не лише знань, умінь і навичок стосовно професійного саморозвитку, а передусім на вироблення досвіду їх застосування.

Зважаючи на такий контекст, необхідно підкреслити, що компетентнісний підхід – це пріоритетна орієнтація на такі цілі-вектори освіти: здатність до навчання, самовизначення (самодетермінація), соціалізація, розвиток індивідуальності особистості що є особливо актуальним у контексті досліджуваної проблеми професійного саморозвитку.

Бачиться особливо суттєвим те, що В. Квальчук розглядає як набуту в процесі навчання інтегровану здатність особистості, що складається зі знань, навичок, умінь, досвіду, цінностей, ставлень тощо, які можуть комплексно реалізовуватися на практиці [7, с. 43]. З огляду на очевидну значимість окресленого феномена, можна умовно визначити «компетентність професійного саморозвитку викладача іноземної мови» як інтегровану здатність особистості, що поєднує знання стосовно професійного саморозвитку, уміння,

навички, досвід професійного саморозвитку, ціннісні орієнтації на професійний саморозвиток, позитивне ставлення до саморозвитку.

Культурологічний підхід (В. Марєєв, Н. Карпова, Л. Коган, О. Кукуєв, Л. Хоронько, К. Щипанкіна та ін.) виявляється в тому, що має адекватно віддзеркалювати духовну ситуацію часу, ядром якої є ідеї культуровідповідного розвитку й гуманізації людини і суспільства.

Окрім того, цілком логічним бачиться те, що з позицій культурологічного підходу педагогічна освіта є соціокультурним інститутом, покликаним реалізувати гуманітарну, культуротворчу функції, а також антропогенну практику культури як фактору загально- й професійно-культурного розвитку особистості вчителя .

Зважаючи на такий контекст, необхідно підкреслити, що професійний саморозвиток педагогів відбувається в просторі певної культури та її обов'язкової взаємодії з іншими культурами, вимагає входження до неї, ідентифікації в ній, оволодіння нею. Тому, безсумнівно, є необхідність у культурологічному підході, його методології, відповідній регуляції при вирішенні всіх педагогічних завдань. Окрім зазначеного, варто згадати ще й те, що його методологія особливо цінна тим, що визначає основні регулятиви побудови змісту освіти, в тому числі й вимоги представленості, відображення в ній основних досягнень людського розуму та людської діяльності, всього багатства людських культур, їх взаємозв'язку і взаємодії. Із впевненістю можна стверджувати, що культурологічний підхід як загальнонауковий метод дослідження передбачає розуміння і розгляд об'єкта як культурного явища чи процесу. Він є методологічною позицією, що розкриває єдність аксіологічного, діяльнісного й індивідуально-творчого аспектів культури і розглядає людину її суб'єктом, головною дійовою особою.

Для повнішого розуміння окреслених проблем необхідно згадати, що з позицій діяльнісного підходу культура трактується як система, що є мірою і способом формування й розвитку сутнісних сил людини упродовж її соціальної діяльності (Л. Коган).

Особливу зацікавленість, безсумнівно, викликав погляд на сутність особистісно орієнтованої педагогічної освіти, яка на наш погляд реалізує насамперед людину твірну функцію, що полягає в забезпеченні усвідомлення людиною самої себе, свого образу як неповторної індивідуальності, що є суб'єктом культури, життєтворчості, культуротворчості, а також соціалізації (в тому числі й професійної).

У контексті дослідження професійного саморозвитку викладача іноземної мови особливо важливою є думка відомого психолога І. Кона стосовно того, що особистісний підхід є ключовим методологічним принципом вивчення, дослідження, організації педагогічного процесу (зі специфічними цілями, змістом, технологіями), який зорієнтований на розвиток і саморозвиток власне особистісних властивостей індивіда [7, с. 19–20].

Синергетичний підхід. З позицій синергетики (О. Вознюк, О. Дубасенюк, О. Іонова, В. Кремень, С. Кузікова, В. Мельников, Я. Москальова, Л. Ткаченко та ін.) професійний саморозвиток викладача іноземної мови розглядається як внутрішня здатність щодо формування в собі нових якостей, необхідних для ефективного функціонування в нових або змінених умовах соціально-економічного середовища.

Я. Москальова, слідом за В. Мельниковим, розглядає саморозвиток як відкриту, саморегульовану цілісну систему, що характеризується динамічністю, складністю, невизначеністю й автономністю та забезпечує гармонійність і продуктивність життєдіяльності людини в соціумі та її безперервне особистісне зростання за рахунок активного використання як внутрішніх ресурсів, так і можливостей, що визначаються умовами зовнішнього світу [8].

З огляду на очевидну значимість окресленого феномена варто зазначити, що ще радянська психологія (Л. Виготський, О. Леонтьєв, В.Петровський та ін.) розглядала особистість як складну систему рушійних сил, що у певні моменти піддається впливу навіть при незначному зусиллі. В ідеях зазначених науковців можна простежити зв'язок із сучасним синергетичним підходом до особистості як до відкритої системи, що саморозвивається.

Бачиться особливо суттєвим те, що основоположною складовою синергетичної парадигми в педагогіці є принцип самоорганізації складної системи. Підтримуючи висновок

Л. Ткаченко, І. Кудрявцев і С. Лебедев зауважують, що, синергетична система характеризується здатністю утворювати множинність структур, що виникають, параметри яких визначаються властивостями самої системи і характером взаємодії з навколишнім середовищем. Опрацювання науково-теоретичних джерел відповідної проблематики дає змогу пересвідчитися, що з точки зору синергетики, розвиток особистості є постійним рухом від одного стану системи до іншого, в якому хаос, випадковість, проходження точок біфуркації тощо є природними станами системи, що, послідовно змінюючи один одного, вибудовують безперервний ланцюг перетворень [9].

З огляду на очевидну значимість окресленого феномена низка дослідників, розмежовуючи поняття «розвиток» і «саморозвиток», використовує просторову інверсію щодо самої особистості: зовнішні чи внутрішні визначальні фактори, зазначає М. Костенко, яка акцентує увагу на свідомому характері процесу саморозвитку.

У контексті вивчення теоретичних засад проблеми системний підхід є одним із фундаментальних класичних підходів сучасного наукового пізнання, який передбачає дослідження явищ не ізольовано, а як взаємодію і зв'язки різних компонентів цілого, знаходження в системі цих відносин провідних тенденцій і основних закономірностей.

З точки зору системно-діяльнісного підходу в психології (О. Асмолов, Г. Костюк, О. Леонт'єв, С. Максименко та ін.), саморозвиток особистості відбувається переважно в контексті професійної діяльності, яка є значущою для суб'єкта, наповнюється її змістом, а професійна спрямованість є фактором особистісного зростання. Поза сумнівом, професійна діяльність впливає на особистісні якості й поведінку людини, може стимулювати її особистісне зростання, стаючи, таким чином, регулятором особистісного саморозвитку.

Прихильники суб'єктного підходу (І. Бех, С. Кузікова, В. Маралов, В. Слободчиков, М. Щукіна та ін.) розуміють саморозвиток як фундаментальну здатність педагога ставати і бути суб'єктом свого життя, спрямовувати власну діяльність у предмет практичного перетворення; одну з найскладніших форм роботи внутрішнього світу педагога з його перетворення, поряд з обробкою досвіду, виробленням власних позицій і переконань, постановкою життєвих цілей, пошуком шляхів самовизначення у процесі просування особистості своїм життєвим шляхом, у межах якого вона проявляє і будує себе, усвідомлює сенс свого існування.

Важливо наголосити, що великого значення у сучасних умовах набере новий підхід у педагогіці, який називають «х'ютагогікою» [10]. Він полягає в акумулюванні кращих інноваційних практик в організації самоосвіти, пошуку ефективних способів саморозвитку людини шляхом усвідомленого включення в освіту, приверненні уваги педагогічної спільноти до пошуку нової парадигми освіти, в якому особистість починає відігравати нову роль менеджера своїх знань. Дослідники стверджують, що «інформаційний вибух», високі темпи змін у суспільстві спричинили зміни в освітніх підходах з традиційного (де вчитель завжди вирішував, що учень повинен знати і як варто його вчити) до інноваційного (сам учень визначає зміст, форму, темпи навчання). Х'ютагогіка визначається науковцями як новий підхід до організації навчання дорослих, концепція самостійного навчання, яка пояснює як самостійно вчитися в умовах інформаційної епохи.

Висновки. Використання названих підходів дозволяє забезпечити новизну дослідження, пов'язану з розробкою та обґрунтуванням педагогічних умов професійного саморозвитку викладачів іноземної мови. Представлені методологічні позиції є тією призмою, через яку здійснюється відбір і структурування загальнотеоретичних ідей, які складають концептуальну основу педагогічних умов які сприятимуть професійному саморозвитку викладачів іноземної мови.

Список бібліографічних посилань

1. Кузікова С.Б. Саморозвиток особистості: суб'єктний підхід. *Психологія особистості*. 2013. № 1(4). URL: http://ps.pu.if.ua/2013_4/7Kuz.pdf.
2. Деркач А.А., Селезнева Е.В. Акмеологическая культура личности: содержание, закономерности, механизмы развития. М.: Изд-во Московского психолого-социального института; Воронеж: МОДЭК, 2006. 496 с.
3. Іонова О.М. Системний та синергетичний підходи. *Наукові підходи до педагогічних досліджень: колективна монографія / за заг. ред. В. І. Лозової*. Харків: Апостроф, 2012. С. 22–81.

4. Свещинська Н.В. Формування ціннісних орієнтацій майбутніх учителів засобами сучасної фортепіанної музики : автореф. ... дис. канд. пед. наук : 13.00.04. Кіровоград, 2005. 20 с.
5. Гаранина Ж.Г. Психологическая компетентность в структуре личностно-профессионального саморазвития специалистов социомической сферы: монография. Саранск: Изд-во Мордов. ун-та 2013. 136 с.
6. Гомонюк О.М. Професійно-педагогічна культура педагога як необхідна умова його професійного саморозвитку. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методи навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. Зб. наук. пр.* Київ-Вінниця: Планер, 2016. Вип. 47. С. 149–154.
7. Кон И.С. Психология ранней юности. М., 1989. 256 с.
8. Москальова Я.Ю. Проблема саморозвитку вчителя в зарубіжній педагогічній думці. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології.* 2014. № 5. С. 20–27.
9. Кудрявцев И.К., Лебедев С.А. Синергетика как парадигма нелинейности. *Вопросы философии.* 2002. № 12. С. 55–63.
10. Нікулочкіна О.В. Х'ютагогіка як учіння про самоосвіту: сучасні інформаційно-комунікаційні технології супроводу. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах.* 2015. Вип. 41. С. 231–236. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pfto_2015_41_33.

References

1. Kuzikova, S.B. (2013). Self-development of a person: a subject approach. *Psychology of personality*, 1(4). Retrieved from http://ps.pu.if.ua/2013_4/7Kuz.pdf – Nazva z ekranu (in Ukr.)
2. Derkach, A.A., Selezneva, E.V. (2006). Acmeological culture of the person: content, patterns, mechanisms of development. Moscow: Publishing House of the Moscow Psychological and Social Institute; Voronezh: MODEC. 496 p. (in Rus.)
3. Ionova, O.M. (2012). In V. I. Lozovoi (Ed.). *System and synergistic approaches*. Scientific approaches to pedagogical research: collective monograph. Kharkiv: Apostrophe. 22–81 (in Ukr.)
4. Sveshchynska, N.V. (2005). Formation of value orientations of future teachers by means of modern piano music (Ph.D Dissertation). *Theses*. Kirovograd 20 p. (in Ukr.)
5. Haranyna, Zh.H. (2013). Psychological competence in the structure of personal and professional self-development of specialists in the socionic sphere: monograph. Saransk: Publishing house of the Mordovian University. 136 p. (in Rus.)
6. Homoniuk, O.M. (2016). Professional-pedagogical culture of the teacher as a necessary condition for his professional self-development. *Modern information technologies and innovative teaching methods in the training of specialists: methodology, theory, experience, problems. Collection of scientific works*. Kiev-Vinnitsa: Glider. Issue 47, 149–154. (in Ukr.)
7. Kon, Y. S. (1989). Psychology of early youth. Moscow. 256 p. (in Rus.)
8. Moskalova, Ya.Yu. (2014). The problem of self-development of a teacher in a foreign pedagogical thought. *Pedagogical Sciences: Theory, History, Innovative Technologies*, 5, 20–27. (in Ukr.)
9. Kudriavtsev, Y.K. & Lebedev S. A (2002). Synergetics as a paradigm of nonlinearity. *Questions of Philosophy*, 12, 55–63. (in Rus.)
10. Nikulochkina, O.V. (2015). Hujtaghogika as a lesson about self-education: modern information and communication technologies of escort. *Pedagogy of formation of a creative person in higher and secondary schools*, Issue 41, 231–236. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pfto_2015_41_33 (in Ukr.)

MATVIYENKO Olena

Doctor in Pedagogy, Professor of
Pedagogy and Methods of Primary Education Department,
M. P. Drahomanov National Pedagogical University
e-mail: imatvienko70@gmail.com

KALUHINA Tetiana,

Seeker of Pedagogy and Methods of Primary Education Department,
M. P. Drahomanov National Pedagogical University
e-mail: kkzkalugina7@gmail.com

METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE STUDY OF THE PROBLEM OF FOREIGN LANGUAGE TEACHERS' PROFESSIONAL SELF-DEVELOPMENT IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM

Abstract. Background. In modern conditions of higher education reformation, the status of a foreign language teacher of higher education institution, his educational functions changes radically. The requirements for his professional competence, level of his professionalism respectively increase.

The aim of the research is isolation of the methodological approaches while studying the problems of the foreign language teachers professional self-development.

Methods of the research are theoretical: analysis, generalization, systematization, comparison of the different approaches to the problem.

Presentation of the main material. Current situation of social development has urged the need for a comprehensive study of such a phenomenon as the professional development of foreign language teachers in the modern educational system. The problem of readiness of foreign language teachers to professional self-development is considered; The methodological approach to defining the concept of "professional self – development" (acmeological, anthropocentric, competence, culturological, synergetic, systemic – activity, sub – object approaches) is singled out. Using these approaches ensures the novelty of the research related to the development and substantiation of pedagogical conditions of professional self-development of foreign language teachers. It is important to emphasize that a new approach in pedagogy, called "hytagogica", will gain great significance in modern conditions. It is the accumulation of best and innovative practices in self-organization , finding effective ways of self-conscious person by inclusion in education, drawing teaching community's to finding a new paradigm of education, where person begins to play a new role of manager of his knowledge. Presented methodological position is that prism to promote selection and structuring of general theoretical ideas that form the conceptual basis of the pedagogical conditions that promote professional self-development of foreign language teachers. Thus, the problems of preparing and improving the professional skills of the foreign language teacher are in the area of the priority tasks of educational policy because today teacher of a foreign language is considered not only as a key figure in the educational process of higher education institution, but also as an active participant of the changes taking place all over the world.

Key words: *professional self-development; foreign language teacher; professional-pedagogical competence; professional skill.*

*Одержано редакцією 02.02.2018
Прийнято до публікації 06.02.2018*